

Rất nhiều tài liệu xem tại
<https://www.facebook.com/groups/tailieubachkhoa>

BÀI TẬP GIÁ TRỊ RIÊNG VÀ VECTƠ RIÊNG

1, Cho ma trận $A = \begin{pmatrix} 1+2i & 2-i \\ 1+2i & 3+2i \end{pmatrix}$ Đặt $z = \det(A)$. Tính $\sqrt[5]{z}$

GIẢI

$$\det(A) = -5+5i = 5\sqrt{2}(\cos 3\pi/4 + i \sin 3\pi/4).$$

$$\sqrt[5]{z} = z_k = \sqrt[5]{50} \left(\cos \frac{3\pi/4 + k2\pi}{5} + i \sin \frac{3\pi/4 + k2\pi}{5} \right), k = 0, 1, \dots, 4.$$

2, Cho hai ma trận $A = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 0 \\ -1 & 2 & 1 \\ 3 & -3 & 1 \end{pmatrix}$ và $B = \begin{pmatrix} -2 & 3 & 6 \\ 1 & -2 & 5 \\ 3 & 1 & 7 \end{pmatrix}$

Tìm ma trận X thỏa $2I + AX = B^T$

GIẢI

$$X = A^{-1}(B^T - 2I), A^{-1} = \begin{pmatrix} 5 & 1 & -1 \\ 4 & 1 & -1 \\ -3 & 0 & 1 \end{pmatrix} \text{ Suy ra } X = \begin{pmatrix} -23 & -4 & 11 \\ -19 & -5 & 8 \\ 18 & 2 & -4 \end{pmatrix}$$

3, Giải hệ phương trình
$$\begin{cases} x_1 + x_2 - x_3 - 2x_4 = 0 \\ 2x_1 + x_2 - 3x_3 - 5x_4 = 0 \\ 3x_1 + x_2 - 5x_3 - 8x_4 = 0 \\ 5x_1 + 3x_2 - 7x_3 - 12x_4 = 0 \end{cases}$$

GIẢI

Đưa về bậc thang, giải ra được nghiệm tổng quát $(2\alpha + 3\beta, -\alpha - \beta, \alpha, \beta)$

4) Trong \mathbb{R}^3 , cho tích vô hướng

$$(x, y) = ((x_1, x_2, x_3), (y_1, y_2, y_3)) = 3x_1y_1 + 2x_1y_2 + 2x_2y_1 + 5x_2y_2 + x_3y_3.$$

Tìm độ dài của vecto $u = (1, 2, -1)$.

GIẢI

$$\text{Độ dài vecto } \|u\| = \sqrt{(u, u)} = \sqrt{3 + 4 + 4 + 20 + 1} = \sqrt{32}$$

5) Cho ánh xạ tuyến tính $f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$, biết

$$f(1, 1, 1) = (-6, -3, -3), f(1, 1, 0) = (6, 5, 2), f(1, 0, 1) = (6, 2, 5).$$

Tìm tất cả các vecto riêng của f ứng với trị riêng $\lambda_1 = 3$.

GIẢI

Có nhiều cách làm. Tìm $f(1,0,0)=(18,10,10), f(0,1,0)=(-12,-5,-8), f(0,0,1)=(-12,-8,-5)$

suy ra ma trận của f trong chính tắc là $A = \begin{pmatrix} 18 & -12 & -12 \\ 10 & -5 & -8 \\ 10 & -8 & -5 \end{pmatrix}$

Ứng với vectơ riêng của f ứng với trị riêng $\lambda_1 = 3$, giải hệ $(A-3I)X=0$, ta có nghiệm $X=(4\alpha, 5\alpha-\beta, \beta)^T$ các vectơ riêng của f ứng với trị riêng $\lambda_1 = 3$ là $X = (4\alpha, 5\alpha-\beta, \beta)$

6) Cho ánh xạ tuyến tính $f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$, biết

$$f(x) = f(x_1, x_2, x_3) = (2x_1 + x_2 - 3x_3, x_1 + 2x_2 + x_3, x_1 - 2x_3).$$

Tìm ma trận của f trong cơ sở $E = \{(1,1,1); (1,1,0); (1,0,0)\}$

GIẢI

$$f(1,1,1) = (0, 4, 1), \text{ suy ra } [f(1,1,1)]_E = (-1, 5, -4)^T;$$

$$f(1,1,0) = (3, 3, 1), \text{ suy ra } [f(1,1,0)]_E = (1, 2, 0)^T;$$

$$f(1,0,0) = (2, 2, 1), \text{ suy ra } [f(1,0,0)]_E = (1, 0, 1)^T. \text{ Ma trận cần tìm } A = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 1 \\ 5 & 2 & 0 \\ -4 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

7) Đưa dạng toàn phương $f(x_1, x_2) = 5x_1^2 - 4x_1x_2 + 8x_2^2$ về dạng chính tắc bằng phép biến đổi TRỰC GIAO. Nêu rõ phép đổi biến.

GIẢI

Ma trận của dạng toàn phương : $A = \begin{pmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 8 \end{pmatrix}$. Chéo hóa trực giao $A = PDP^T$, trong đó

$$D = \begin{pmatrix} 9 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}, P = \begin{pmatrix} \frac{1}{\sqrt{5}} & \frac{2}{\sqrt{5}} \\ \frac{-2}{\sqrt{5}} & \frac{1}{\sqrt{5}} \end{pmatrix}$$

Dạng chính tắc cần tìm : $f(y_1, y_2) = 9y_1^2 + 4y_2^2$. Phép đổi biến $X = PY$.

8) Cho ma trận vuông thực A cấp 3, $X_1, X_2, X_3 \in \mathbb{R}_3$ là 3 vecto cột, độc lập tuyến tính. Biết $A.X_1 = X_2, A.X_2 = X_3, A.X_3 = X_1$. Tìm tất cả trị riêng và vecto riêng của A^3

GIẢI

Ta có $A^3(X_1) = A(A(A X_1)) = A(A X_2) = A X_3 = X_1$. Suy ra X_1 là vecto riêng của A^3 ứng

Với trị riêng của $\lambda_1 = 1$.

Tương tự 2 vecto X_2, X_3 đều là vecto riêng của A^3 ứng với trị riêng $\lambda_1 = 1$.

Vì X_1, X_2, X_3 độc lập tuyến tính nên Bội hình học của λ_1 bằng 3. Suy ra A_3 chỉ có một trị riêng

và $A_3 = I$.

TÀI LIỆU SƯU TẬP

BỞI HCMUT-CNCP

TÀI LIỆU CHUYÊN ĐỀ GIÁ TRỊ RIÊNG, VECTOR RIÊNG

Bài 1: Tìm trị riêng và vector riêng của : $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 \\ -1 & 2 & -1 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix}$

Bài 2: Tìm giá trị riêng, vector riêng của ma trận $A: \begin{bmatrix} -1 & 3 \\ -2 & 4 \end{bmatrix}$

Bài 3: Tìm giá trị riêng, vector riêng của ma trận : $\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix}$, xem A là ma trận phức

Bài 4 a. Tìm đa thức đặc trưng của ma trận : $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & -1 \\ 1 & 3 & 1 \\ -3 & 1 & -1 \end{bmatrix}$

b. Dựa vào đa thức đặc trưng, chứng minh A khả nghịch và chỉ ra biểu thức xác định A^{-1}

c. Tính $\det(A - 2008I_3)$

d. Tìm giá trị riêng, vector riêng của A

Ví dụ. Xét ma trận $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 6 & -1 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \end{bmatrix}$

Bài toán 5: Cho ma trận $A = \begin{bmatrix} 7 & 2 \\ -4 & 1 \end{bmatrix}$.

- Xác định đa thức đặc trưng của A.
- Xác định các giá trị riêng λ_i của A.
- Xác định chiều và một cơ sở không gian vector riêng $E_A(\lambda_i)$.
- Xác định một cơ sở S của \mathbb{R}^2 gồm các vector riêng của A.

Bài toán 6: Chứng minh các tính chất đối với giá trị riêng và vector riêng:

- Cho λ là giá trị riêng của $A \in M_n(K)$, $\alpha \in K$ và $k \in \mathbb{N}$. Chứng minh rằng
 - $\alpha\lambda$ là giá trị riêng của ma trận αA .
 - λ^k là giá trị riêng của ma trận A^k .
 - $\lambda + \alpha$ là giá trị riêng của ma trận $A + \alpha I$.
 - $f(\lambda)$ là giá trị riêng của ma trận đa thức $f(A)$.

Bài toán 7: Cho λ là giá trị riêng của $A \in M_n(K)$. Chứng minh rằng

- Nếu A khả nghịch thì λ^{-1} là giá trị riêng của ma trận A^{-1} .
- Nếu A khả nghịch thì $\lambda + \lambda^{-1}$ là giá trị riêng của ma trận $A + A^{-1}$.

Bài toán 8: Cho A là ma trận vuông cấp n trên K và $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của nó. Chứng minh rằng $\det A = \lambda_1 \lambda_2 \cdots \lambda_n$.

Bài toán 9: Cho A là ma trận vuông cấp n trên K và $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của nó. Chứng minh rằng

- $\det(\alpha A) = \alpha^n \lambda_1 \lambda_2 \cdots \lambda_n$.
- $\det A^k = \lambda_1^k \lambda_2^k \cdots \lambda_n^k$.
- $\det(A + \alpha I) = (\lambda_1 + \alpha)(\lambda_2 + \alpha) \cdots (\lambda_n + \alpha)$.
- $\det f(A) = f(\lambda_1)f(\lambda_2) \cdots f(\lambda_n)$.

Bài toán 10: Cho A là ma trận vuông cấp n trên K và $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của nó. Chứng minh rằng

- Nếu A khả nghịch thì $\det A^{-1} = \lambda_1^{-1} \lambda_2^{-1} \cdots \lambda_n^{-1}$.
- Nếu A khả nghịch thì $\det(A + A^{-1}) = (\lambda_1 + \lambda_1^{-1})(\lambda_2 + \lambda_2^{-1}) \cdots (\lambda_n + \lambda_n^{-1})$.
- Nếu $\alpha \in K$ không là giá trị riêng của A thì ma trận $A - \alpha I$ khả nghịch và $\det(A - \alpha I)^{-1} = \prod_{i=1}^n \frac{1}{\lambda_i - \alpha}$.

Bài toán 11: Chéo hóa ma trận sau:

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

Bài toán 12: Cho ma trận A trên trường số thực \mathbb{R} như sau

$$A = \begin{bmatrix} 9 & -1 & 5 & 7 \\ 8 & 3 & 2 & -4 \\ 0 & 0 & 3 & 6 \\ 0 & 0 & -1 & 8 \end{bmatrix}$$

- Tính $\det A$
- Tính $\det(A - \alpha I_4)$ với $\alpha \in \mathbb{R}$.
- Tính $\det f(A)$ biết rằng $f(x) = x^n + x^2 - 1$.

Bài toán 13: Cho ma trận $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

a) Chéo hóa A .

b) Đặt $\begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 2 \end{bmatrix}^n = \begin{bmatrix} a_{11}(n) & a_{12}(n) & a_{13}(n) \\ a_{21}(n) & a_{22}(n) & a_{23}(n) \\ a_{31}(n) & a_{32}(n) & a_{33}(n) \end{bmatrix}$.

Tính $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{22}(n)}{a_{32}(n)}$ và $S = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^3 a_{ij}(n)$.

Bài toán 14: Cho T là toán tử tuyến tính trên \mathbb{R}^3 xác định bởi

$$T(x_1, x_2, x_3) = (2x_1 + 4x_2 + 3x_3, -4x_1 - 6x_2 - 3x_3, 3x_1 + 3x_2 + x_3)$$

Hãy xác định các giá trị riêng và vector riêng của T .

Bài toán 15: Trong \mathbb{R}^3 cho cơ sở $u_1 = (1, 1, 1); u_2 = (1, 1, 0); u_3 = (1, 0, 0)$ và một phép biến đổi tuyến tính $f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ sao cho:

$$f(u_1) = (4, 3, 2); f(u_2) = (4, 3, 1); f(u_3) = (1, 0, 0)$$

a) Hãy tìm công thức của f , tức là tìm $f(x_1, x_2, x_3)$

b) Tìm một cơ sở của \mathbb{R}^3 để ma trận của f trong cơ sở này là ma trận chéo.

Bài toán 16: Hãy tìm dạng chính tắc của các λ -ma trận sau:

a) $\begin{bmatrix} \lambda & 1 \\ 0 & \lambda \end{bmatrix}$ b) $\begin{bmatrix} \lambda^2 - 1 & \lambda + 1 \\ \lambda + 1 & \lambda^2 + 2\lambda + 1 \end{bmatrix}$ c) $\begin{bmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & \lambda + 5 \end{bmatrix}$ d) $\begin{bmatrix} \lambda & 1 & 0 & 0 \\ 0 & \lambda & 1 & 0 \\ 0 & 0 & \lambda & 1 \\ 0 & 0 & 0 & \lambda \end{bmatrix}$

Bài toán 17: Hãy tìm dạng Jordan của các ma trận sau (bằng cách đưa $A - \lambda I$ về dạng chính tắc và suy ra ma trận J đồng dạng với A).

a) $A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ -4 & 4 & 0 \\ -2 & 1 & 2 \end{bmatrix}$ b) $\begin{bmatrix} 2 & 6 & -15 \\ 1 & 1 & -5 \\ 1 & 2 & -6 \end{bmatrix}$ c) $\begin{bmatrix} 9 & -6 & -2 \\ 18 & -12 & -3 \\ 18 & -9 & -6 \end{bmatrix}$ d) $\begin{bmatrix} 1 & -3 & 0 & 3 \\ -2 & -6 & 0 & 13 \\ 0 & -3 & 1 & 3 \\ -1 & -4 & 0 & 8 \end{bmatrix}$

a) $\begin{bmatrix} 3 & -4 & 0 & 2 \\ 4 & -5 & -2 & 4 \\ 0 & 0 & 3 & -2 \\ 0 & 0 & 2 & -1 \end{bmatrix}$

BÀI GIẢI

Câu 1:

Vì mỗi hàng đều có số 0 nên với $x = (1, 1, 1)$ thì ta có $Ax = 0$.

Để tìm λ_1, λ_2 như sau :

$$\det(A - \lambda I) = \begin{vmatrix} 1-\lambda & -1 & 0 \\ -1 & 2-\lambda & -1 \\ 0 & -1 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)(2-\lambda)(1-\lambda) - 2(1-\lambda) \\ = (1-\lambda)[(2-\lambda)(1-\lambda) - 2] \\ = (1-\lambda)(-\lambda)(3-\lambda)$$

Từ đó suy ra được

$$x_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \quad Ax_1 = 0x_1 \quad x_2 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ -1 \end{bmatrix} \quad Ax_2 = x_2 \quad x_3 = \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 1 \end{bmatrix} \quad Ax_3 = 3x_3$$

Câu 2:

Bước 1: Lập phương trình đặc trưng của ma trận A:

Giải phương trình đặc trưng, ta có: $\lambda_1 = 1; \lambda_2 = 2$

Bước 2: Tìm các Vector riêng:

1. Ta tìm các vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1$

Ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1$ ta có vector riêng $u_1 = (x, y)$ là nghiệm của hệ phương trình

$$(A - I)u_1 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} -2x + 3y = 0 \\ -2x + 3y = 0 \end{cases} \Rightarrow 2x = 3y$$

Vậy vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1$ có dạng $u_1 = (3a; 2a) = (3; 2)a; a \neq 0$

2. Ta tìm các vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 2$

Ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 2$ ta có vector riêng $u_2 = (x, y)$ là nghiệm của hệ phương trình:

$$(A - 2I)u_2 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} -3x + 3y = 0 \\ -2x + 2y = 0 \end{cases} \Rightarrow x = y$$

Vậy vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 2$ có dạng $u_2 = (b; b) = (1; 1)b; b \neq 0$

Câu 3:

Bước 1: Ta lập phương trình đặc trưng của ma trận A:

$$\begin{vmatrix} 1-\lambda & 2 \\ -2 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)(1-\lambda) + 4 = 0 \Leftrightarrow -\lambda^2 = 3 \quad (1)$$

Phương trình (1) vô nghiệm thực. Tuy nhiên do A là ma trận phức nên ta tìm GTR phức của ma trận. Giải phương trình đặc trưng, ta có: $\lambda_1 = 1 + 2i$; $\lambda_2 = 1 - 2i$

Bước 2: Tìm các vector riêng

1. Ta tìm các vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1 + 2i$

Ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1 + 2i$ ta có vector riêng $u_1 = (x, y)$; $x, y \in \mathbb{C}$ là nghiệm của hệ phương trình:

$$(A - (1 + 2i)I)u_1 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} -2ix + 2y = 0 \\ -2x - 2iy = 0 \end{cases} \Leftrightarrow y = ix$$

Vậy vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 1 + 2i$ có dạng $u_1 = (a; ia) = (1; i)a$; $a \neq 0$

2. Ta tìm các vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 1 - 2i$

Ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 1 - 2i$ ta có vector riêng $u_2 = (x, y)$; $x, y \in \mathbb{C}$ là nghiệm của hệ phương trình:

$$(A - (1 - 2i)I)u_2 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} 2ix + 2y = 0 \\ -2x + 2iy = 0 \end{cases} \Leftrightarrow x = iy$$

Vậy vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 1 - 2i$ có dạng $u_2 = (ib; b) = (i; 1)b$; $b \neq 0$

Câu 4:

a. Tương tự như các ví dụ trên, ta dễ dàng tìm được đa thức đặc trưng của ma trận A:

$$P(\lambda) = \lambda^3 - 3\lambda^2 - 4\lambda + 12$$

b. Theo tính chất 4 ta có: $P(A) = A^3 - 3A^2 - 4A + 12I_3 = 0$

$$\therefore -A^3 + 3A^2 + 4A = 12I_3 \Rightarrow A(-A^2 + 3A + 4) = 12I_3$$

$$\text{Đặt } B = \frac{1}{12}(-A^2 + 3A + 4).$$

Ta có: $AB = BA = I_3$.

Do đó: A khả nghịch và $A^{-1} = -A^2 + 3A + 4$

c. Ta có:

$P(\lambda) = \det(A - \lambda I_3)$ nên:

$$\det(A - 2008I_3) = P(2008) = 2006 \cdot 2010 \cdot 2005$$

d. Từ đa thức đặc trưng ta tìm được các giá trị riêng: $\lambda_1 = -2$; $\lambda_2 = 2$; $\lambda_3 = 3$

Khi đó vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = -2$ có dạng: $u_1 = (1; -1; 4)a$, $a \neq 0$

Vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 2$ có dạng: $u_2 = (-1; 0; 1)b$, $b \neq 0$

Vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda_3 = 3$ có dạng: $u_3 = (-1; 1; 1)c$, $c \neq 0$

Câu 5:

Trước hết ta tìm giá trị riêng của A . Chúng là nghiệm của đa thức đặc trưng, $\det(A - \lambda I_3) = 0$

$$\text{Suy ra } \begin{vmatrix} 1-\lambda & 2 & 1 \\ 6 & -1-\lambda & 0 \\ -1 & -2 & -1-\lambda \end{vmatrix} = 0$$

Nếu ta khai triển định thức này theo cột thứ ba, ta được

$$\begin{vmatrix} 6 & -1-\lambda \\ -1 & -2 \end{vmatrix} + (-1-\lambda) \begin{vmatrix} 1-\lambda & 2 \\ 6 & -1-\lambda \end{vmatrix} = 0$$

Sử dụng biến đổi đại số, ta có

$$-\lambda(\lambda+4)(\lambda-3) = 0$$

dẫn đến các giá trị riêng của A là 0, -4, và 3.

Tiếp theo ta tìm các vectơ riêng

1. Trường hợp $\lambda = 0$: Vectơ riêng tương ứng được cho bởi hệ phương trình tuyến tính $AX = 0$, điều này có thể được viết lại bởi

$$\begin{cases} x+2y+z=0 \\ 6x-y=0 \\ -x-2y-z=0 \end{cases}$$

Có nhiều cách để giải hệ phương trình này. Phương trình thứ ba là đồng nhất với phương trình đầu. Vì vậy, từ phương trình thứ hai, ta có $y = 6x$, phương trình đầu dẫn đến $13x + z = 0$. Nên hệ này tương đương với

$$\begin{cases} y = 6x \\ z = -13x \end{cases}$$

Do đó vectơ X được cho bởi $X = \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x \\ 6x \\ -13x \end{pmatrix} = x \begin{pmatrix} 1 \\ 6 \\ -13 \end{pmatrix}$

Vì vậy, bất kì giá trị riêng X của A tương ứng với giá trị riêng 0 được cho bởi

$$X = c \begin{pmatrix} 1 \\ 6 \\ -13 \end{pmatrix}$$

trong đó c là một số tùy ý

2. Trường hợp $\lambda = -4$: Vectơ riêng tương ứng được cho bởi hệ

$$AX = -4X \text{ or } (A + 4I_3)X = 0$$

điều này có thể được viết lại

$$\begin{cases} 5x+2y+z=0 \\ 6x+3y=0 \\ -x-2y+3z=0 \end{cases}$$

Trong trường hợp này, ta sử dụng phương pháp khử để giải. Trước hết ta xét ma trận bổ sung $[A + 4I_3 | 0]$ đó là

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 5 & 2 & 1 & 0 \\ 6 & 3 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & 3 & 0 \end{array} \right)$$

Ta sử dụng phép biến đổi trên dòng để nhận được ma trận chéo. Chuyển đổi các dòng cho nhau ta được

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -1 & -2 & 3 & 0 \\ 5 & 2 & 1 & 0 \\ 6 & 3 & 0 & 0 \end{array} \right)$$

Tiếp, ta lấy dòng đầu nhân với 5 cộng vào dòng thứ hai, nhân với 6 rồi cộng vào dòng ba. Thu được

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -1 & -2 & 3 & 0 \\ 0 & -8 & 16 & 0 \\ 0 & -9 & 18 & 0 \end{array} \right)$$

Nếu giản ước dòng thứ hai cho 8, dòng thứ ba cho 9, ta được

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -1 & -2 & 3 & 0 \\ 0 & -1 & 2 & 0 \\ 0 & -1 & 2 & 0 \end{array} \right)$$

Cuối cùng, trừ dòng thứ hai cho dòng thứ ba

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -1 & -2 & 3 & 0 \\ 0 & -1 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right)$$

Tiếp, ta đặt $z = c$. Từ dòng thứ hai, nhận được $y = 2z = 2c$, dòng đầu nhận được $x = -2y + 3z = -c$. Do vậy

$$X = \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -c \\ 2c \\ c \end{pmatrix} = c \begin{pmatrix} -1 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Vì thế, bất kì vector riêng X của A tương ứng với giá trị riêng -4 được cho bởi

$$X = c \begin{pmatrix} -1 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix}$$

trong đó c là một số bất kì.

3. Trường hợp $\lambda = 3$: Giải chi tiết dành cho bạn đọc. Sử dụng mô tả tương tự trên, một vector riêng X of A tương ứng với 3 được cho bởi

$$X = c \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \\ -2 \end{pmatrix}$$

trong đó c là một số bất kì.

Nhận xét. Tổng quát, giá trị riêng của ma trận là tất cả các nghiệm phân biệt của phương trình đặc trưng.

Câu 6:

a) Đa thức đặc trưng $P_A(t)$ của A là $P_A(t) = t^2 - \text{tr}(A)t + \det A = t^2 - 8t + 15$.

b) Các giá trị riêng λ_i của A là các nghiệm của phương trình đặc trưng $f_A(t) = 0$. Phương trình đặc trưng $f_A(t) = 0$ có các nghiệm 3, 5. Vậy $\lambda_1 = 3$ và $\lambda_2 = 5$ là các giá trị riêng của ma trận A .

c) Với $\lambda_1 = 3$. Các véc tơ riêng của ma trận A ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 3$ là các nghiệm không tầm thường của hệ phương trình tuyến tính thuần nhất

$$\begin{cases} 4x_1 + 2x_2 = 0 \\ -4x_1 - 2x_2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x_1 = a \\ x_2 = -2a \end{cases}$$

Vậy không gian véc tơ riêng $E_A(3)$ của A ứng với giá trị riêng $\lambda_1 = 3$ là

$$E_A(3) = \{(a, -2a) \mid a \in \mathbb{R}\} = \{a(1, -2) \mid a \in \mathbb{R}\} = \langle (1, -2) \rangle$$

Vậy $\dim E_A(3) = 1$ và $\{(1, -2)\}$ là một cơ sở của $E_A(3)$.

* Với $\lambda_2 = 5$. Các véc tơ riêng của ma trận A ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 5$ là các nghiệm không tầm thường của hệ phương trình tuyến tính thuần nhất

$$\begin{cases} 2x_1 + 2x_2 = 0 \\ -4x_1 - 4x_2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x_1 = a \\ x_2 = -a \end{cases}$$

Vậy không gian véc tơ riêng $E_A(5)$ của A ứng với giá trị riêng $\lambda_2 = 5$ là

$$E_A(5) = \{(a, -a) \mid a \in \mathbb{R}\} = \{a(1, -1) \mid a \in \mathbb{R}\} = \langle (1, -1) \rangle$$

Vậy $\dim E_A(5) = 1$ và $\{(1, -1)\}$ là một cơ sở của $E_A(5)$.

d) Đặt $S = \{(1, -2), (1, -1)\}$ gồm các véc tơ riêng của A độc lập tuyến tính trong \mathbb{R}^2 . Do đó S là một cơ sở của \mathbb{R}^2 .

Câu 7:

a) Do λ là giá trị riêng của $A \in M_n(K)$ nên tồn tại $v \in K^n$ sao cho $Av = \lambda v$.

$$(\alpha A)v = \alpha(Av) = \alpha\lambda v = (\alpha\lambda)v.$$

Vậy $\alpha\lambda$ là giá trị riêng của ma trận αA .

b) Ta có $A^k v = A^{k-1}(Av) = A^{k-1}(\lambda v) = \lambda A^{k-1}(v) = \dots = \lambda^k v$.

Vậy λ^k là giá trị riêng của ma trận A^k .

c) Ta có $(A + \alpha I)v = Av + \alpha Iv = \lambda v + \alpha v = (\lambda + \alpha)v$

Vậy $\lambda + \alpha$ là giá trị riêng của ma trận $A + \alpha I$.

d) Giả sử $f(t) = \sum_{i=1}^n a_i t^i \in K[t]$. Khi đó, $f(\lambda) = \sum_{i=1}^n a_i \lambda^i$, $f(A) = \sum_{i=1}^n a_i A^i$

$$\text{Và } f(A)v = \left(\sum_{i=1}^n a_i A^i \right) v = \sum_{i=1}^n a_i (A^i v) = \sum_{i=1}^n a_i (\lambda^i v) = \left(\sum_{i=1}^n a_i \lambda^i \right) v = f(\lambda)v$$

Vậy $f(\lambda)$ là giá trị riêng của $f(A)$.

Câu 8:

a) Vì A khả nghịch nên $\lambda \neq 0$. Ta có,

$$A^{-1}v = \lambda^{-1}A^{-1}(\lambda v) = \lambda^{-1}A^{-1}Av = \lambda^{-1}v$$

Vậy Nếu A khả nghịch thì λ^{-1} là giá trị riêng của ma trận A^{-1} .

b) Vì A khả nghịch nên $A^{-1}v = \lambda^{-1}v$.

$$\text{Khi đó, ta có } (A + A^{-1})v = Av + A^{-1}v = \lambda v + \lambda^{-1}v = (\lambda + \lambda^{-1})v$$

Nếu A khả nghịch thì $\lambda + \lambda^{-1}$ là giá trị riêng của ma trận $A + A^{-1}$.

Sinh viên tìm các ví dụ minh họa cho những kết quả trên.

Câu 9:

Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các nghiệm của đa thức đặc trưng $f_A(t)$.

Do đó,

$$f_A(t) = \det(A - \lambda I) = (-1)^n (t - \lambda_1)(t - \lambda_2) \dots (t - \lambda_n).$$

Lấy $t = 0$, ta có:

$$\det A = f_A(0) = (-1)^n (0 - \lambda_1)(0 - \lambda_2) \dots (0 - \lambda_n) = \lambda_1 \lambda_2 \dots \lambda_n$$

Câu 10:

a) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\alpha\lambda_1, \alpha\lambda_2, \dots, \alpha\lambda_n$ là các giá trị riêng của ma trận αA . Do đó

$$\det(\alpha A) = (\alpha\lambda_1)(\alpha\lambda_2) \dots (\alpha\lambda_n) = \alpha^n \lambda_1 \lambda_2 \dots \lambda_n.$$

Sinh viên cho ví dụ minh họa.

b) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1^k, \lambda_2^k, \dots, \lambda_n^k$ là các giá trị riêng của ma trận A^k . Do đó

$$\det A^k = \lambda_1^k \lambda_2^k \dots \lambda_n^k.$$

c) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1 + \alpha, \lambda_2 + \alpha, \dots, \lambda_n + \alpha$ là các giá trị riêng của ma trận $A + \alpha I$. Do đó $\det(A + \alpha I) = (\lambda_1 + \alpha)(\lambda_2 + \alpha) \dots (\lambda_n + \alpha)$.

d) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $f(\lambda_1), f(\lambda_2), \dots, f(\lambda_n)$ là các giá trị riêng của ma trận $f(A)$. Do đó $\det f(A) = f(\lambda_1)f(\lambda_2) \dots f(\lambda_n)$.

Câu 11:

a) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1^{-1}, \lambda_2^{-1}, \dots, \lambda_n^{-1}$ là các giá trị riêng của ma trận A^{-1} . Do đó

$$\det A^{-1} = \lambda_1^{-1} \lambda_2^{-1} \dots \lambda_n^{-1}.$$

b) Do $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1 + \lambda_1^{-1}, \lambda_2 + \lambda_2^{-1}, \dots, \lambda_n + \lambda_n^{-1}$ là các giá trị riêng của ma trận $A + A^{-1}$. Do đó

$$\det(A + A^{-1}) = (\lambda_1 + \lambda_1^{-1})(\lambda_2 + \lambda_2^{-1}) \dots (\lambda_n + \lambda_n^{-1})$$

c) Do α không là giá trị riêng của A nên định thức của ma trận $A - \alpha I$ khác 0. Vậy $A - \alpha I$ khả nghịch.

Theo giả thiết $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ là các giá trị riêng của A nên $\lambda_1 - \alpha, \lambda_2 - \alpha, \dots, \lambda_n - \alpha$ là các giá trị riêng của

ma trận $A - \alpha I$ và do đó $(\lambda_1 - \alpha)^{-1}, (\lambda_2 - \alpha)^{-1}, \dots, (\lambda_n - \alpha)^{-1}$ là các giá trị riêng của $(A - \alpha I)^{-1}$.

$$\text{Vậy } \det(A - \alpha I)^{-1} = \prod_{i=1}^n (\lambda_i - \alpha)^{-1} = \prod_{i=1}^n \frac{1}{\lambda_i - \alpha}.$$

Câu 12:

Đa thức đặc trưng của ma trận A là: $P_A(\lambda) = \begin{vmatrix} -\lambda & 1 & 1 \\ 1 & -\lambda & 1 \\ 1 & 1 & -\lambda \end{vmatrix} = -\lambda^3 + 3\lambda + 2$

$$P_A(\lambda) = 0 \Leftrightarrow -\lambda^3 + 3\lambda + 2 = 0 \Leftrightarrow \lambda = -1, \lambda = 2$$

Vậy ma trận A có hai giá trị riêng là $\lambda = -1, \lambda = 2$.

Ứng với $\lambda = -1$, giải hệ pt:

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & | & 0 \\ 1 & 1 & 1 & | & 0 \\ 1 & 1 & 1 & | & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & | & 0 \\ 0 & 0 & 0 & | & 0 \\ 0 & 0 & 0 & | & 0 \end{bmatrix}$$

Hệ có vô số nghiệm phụ thuộc hai tham số $\left\{ \begin{array}{l} x_1 = -t_2 - t_3 \\ x_2 = t_2 \in \mathbb{R} \\ x_3 = t_3 \in \mathbb{R} \end{array} \right.$

Không gian con riêng ứng với giá trị riêng $\lambda = -1$ là

$$E(-1) = \{(-t_2 - t_3, t_2, t_3) \mid t_2, t_3 \in \mathbb{R}\}$$

Cơ sở của $E(-1)$ gồm hai vector $\alpha_1 = (-1, 1, 0); \alpha_2 = (-1, 0, 1)$.

Ứng với giá trị riêng $\lambda = 2$, để tìm vector riêng ta giải hệ pt:

$$\begin{bmatrix} -2 & 1 & 1 & | & 0 \\ 1 & -2 & 1 & | & 0 \\ 1 & 1 & -2 & | & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & -2 & | & 0 \\ 1 & -2 & 1 & | & 0 \\ -2 & 1 & 1 & | & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & -2 & | & 0 \\ 0 & -3 & 3 & | & 0 \\ 0 & -3 & 3 & | & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & -2 & | & 0 \\ 0 & -3 & 3 & | & 0 \\ 0 & 0 & 0 & | & 0 \end{bmatrix}$$

Hệ có vô số nghiệm phụ thuộc 1 tham số

$$\left\{ \begin{array}{l} x_1 = t \\ x_2 = t \\ x_3 = t \in \mathbb{R} \end{array} \right.$$

Do đó, không gian con riêng của A ứng với giá trị riêng $\lambda = 2$ là

$$E(2) = \{(t, t, t) \mid t \in \mathbb{R}\}$$

Cơ sở của $E(2)$ gồm 1 vector $\alpha_3 = (1, 1, 1)$.

Nhận xét: Các vector $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ độc lập tuyến tính nên ma trận A chéo hóa được. Khi đó, tồn tại ma trận

khả nghịch P sao cho $P^{-1}AP = D$ với D là ma trận chéo.

$$P = \begin{bmatrix} -1 & -1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \text{ và } D = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix}$$

Câu 13:

a) Đa thức đặc trưng của A là: $(t-5)^2(t-6)(t-7)$. Giá trị riêng là 5, 6, 7

$$\det A = 5 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 = 1050.$$

b) Đa thức $\det(A - \alpha I_4) = (5 - \alpha)(5 - \alpha)(6 - \alpha)(7 - \alpha) = (5 - \alpha)^2(6 - \alpha)(7 - \alpha)$

$$c) \det f(A) = f(5)f(5)f(6)f(7) = (5^n + 24)^2(6^n + 35)(7^n + 48)$$

Câu 14:

Đặt $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 2 \end{bmatrix}$. Tính A^n bằng cách chéo hoá ma trận A .

* Đa thức đặc trưng $f_A(t)$ của ma trận A là $f_A(t) = (t-2)(3-t)$. Giải phương trình đặc trưng $f_A(t) = 0$, ta nhận được các nghiệm phân biệt 2,3. Do đó các giá trị riêng phân biệt của ma trận A là $t = 2, 3$

* Với $t = 2$, ta có $E_A(2) = \langle (1, 0, 0), (0, 0, 1) \rangle$ và cơ sở $S_1 = \{v_1 = (1, 0, 0), v_2 = (0, 0, 1)\}$.

Với $t = 3$, ta có $E_A(3) = \langle (0, 1, 1) \rangle$ và cơ sở $S_2 = \{v_3 = (0, 1, 1)\}$.

* Do $S = S_1 \cup S_2 = \{v_1, v_2, v_3\}$ nên ma trận A chéo hoá được và $D = P^{-1}AP$, trong đó ma trận khả nghịch P với các cột là các véc tơ riêng v_1, v_2, v_3 và ma trận đường chéo D với các phần tử trên đường chéo chính 2,2,3 tương ứng với các véc tơ riêng v_1, v_2, v_3 .

$$P = [v_1 \ v_2 \ v_3] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \text{ và } D = \text{diag}(2, 2, 3) = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix}$$

$$A^n = PD^nP^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2^n & 0 & 0 \\ 0 & 2^n & 0 \\ 0 & 0 & 3^n \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 2^n & 0 & 0 \\ 0 & 3^n & 0 \\ 0 & 3^n - 2^n & 2^n \end{bmatrix}$$

a) Ta có $a_{22}(n) = 3^n$, $a_{32}(n) = 3^n - 2^n$ và do đó $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{22}(n)}{a_{32}(n)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3^n}{3^n - 2^n} = 1$.

b) Ta có $S = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^3 a_{ij}(n) = 2^n + 3^n + 3^n - 2^n + 2^n = 2^n + 2 \cdot 3^n$.

Câu 15:

Ma trận của toán tử tuyến tính trên \mathbb{R}^3 đối với cơ sở chính tắc của \mathbb{R}^3 là:

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 4 & 3 \\ -4 & -6 & -3 \\ 3 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

Đa thức đặc trưng của ma trận A là $f_A(t) = -t^3 - 3t^2 + 4 = -(t-1)(t+2)^2$.

Giải phương trình đặc trưng $f_A(t) = 0$ ta được các nghiệm là $t = 1$ và $t = -2$. Vậy ma trận A có hai giá trị riêng là $\lambda = 1; \lambda = -2$. Khi tìm cơ sở của các không gian riêng $E_A(1)$ và $E_A(-2)$ ta được:

$$\text{Cơ sở của } E_A(1) \text{ là } u_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix} \text{ và cơ sở của } E_A(-2) \text{ là } u_2 = \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}.$$

Vậy f không chéo hóa được.

Chú ý:

Để nghiên cứu một phép biến đổi tuyến tính $f: V \rightarrow V$, ta quy về việc nghiên cứu ma trận của f . Từ đó dẫn đến việc cần tìm cơ sở để ma trận của f trong cơ sở đó là ma trận chéo. Để tìm cơ sở này ta thực hiện như sau:

- Đầu tiên ta tìm các vector riêng độc lập tuyến tính của f .
- Nếu f có ít hơn n vector riêng độc lập tuyến tính (chú ý $\dim V = n$) thì không có cơ sở nào của f để ma trận của f trong cơ sở đó là ma trận chéo.
- Nếu f có đúng n vector riêng độc lập tuyến tính thì n vector riêng đó làm thành cơ sở B của V mà ma trận A của f trong cơ sở B đó là ma trận chéo. Cụ thể:

$$A_B = \begin{bmatrix} \lambda_1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \lambda_2 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & \lambda_n \end{bmatrix} \text{ với } \lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n \text{ là các giá trị riêng ứng với các vector riêng } \alpha_i.$$

(Các λ_i có thể trùng nhau).

Câu 16:

TÀI LIỆU SƯU TẬP
BỞI HCMUT-CNCP

a) Gọi $x = (x_1, x_2, x_3) \in \mathbb{R}^3$, giả sử $x = a_1u_1 + a_2u_2 + a_3u_3$

Xét hệ

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & | & x_1 \\ 1 & 1 & 0 & | & x_2 \\ 1 & 0 & 0 & | & x_3 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & | & x_1 \\ 0 & 0 & 1 & | & x_1 - x_2 \\ 0 & 1 & 1 & | & x_1 - x_3 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & | & x_1 \\ 0 & 1 & 1 & | & x_1 - x_3 \\ 0 & 0 & 1 & | & x_1 - x_2 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 & | & x_2 \\ 0 & 1 & 0 & | & x_2 - x_3 \\ 0 & 0 & 1 & | & x_1 - x_2 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & | & x_3 \\ 0 & 1 & 0 & | & x_2 - x_3 \\ 0 & 0 & 1 & | & x_1 - x_2 \end{bmatrix}$$

Suy ra,
$$\begin{cases} a_1 = x_3 \\ a_2 = x_2 - x_3 \\ a_3 = x_1 - x_2 \end{cases}$$

Ta có:

$$f(x) = a_1f(u_1) + a_2f(u_2) + a_3f(u_3) = x_3 \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \\ 2 \end{bmatrix} + (x_2 - x_3) \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \\ 1 \end{bmatrix} + (x_1 - x_2) \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = (x_1 + 3x_2, 3x_2, x_2 + x_3)$$

b) Ma trận của f đối với cơ sở chính tắc là:

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\text{Xét } P_A(\lambda) = \begin{vmatrix} 1-\lambda & 3 & 0 \\ 0 & 3-\lambda & 0 \\ 0 & 1 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)^2(3-\lambda)$$

$$\text{Suy ra } P_A(\lambda) = 0 \Leftrightarrow \lambda = 1 \vee \lambda = 3$$

TÀI LIỆU SƯU TẬP
BỞI HCMUT-CNCP

Do đó, f có hai giá trị riêng là $\lambda = 1, \lambda = 3$.

Ứng với giá trị riêng $\lambda = 1$, xét hệ pt:

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 3 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Hệ có vô số nghiệm phụ thuộc 2 tham số:
$$\begin{cases} x_1 = a \in \mathbb{R} \\ x_2 = 0 \\ x_3 = b \in \mathbb{R} \end{cases}$$

Khi đó, f có hai vector riêng độc lập tuyến tính là $\alpha_1 = (1, 0, 0); \alpha_2 = (0, 0, 1)$.

Ứng với giá trị riêng $\lambda = 3$, xét hệ pt:

$$\begin{bmatrix} -2 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -2 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} -2 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Hệ pt có vô số nghiệm phụ thuộc 1 tham số:
$$\begin{cases} x_1 = 3t \\ x_2 = 2t \\ x_3 = t \in \mathbb{R} \end{cases}$$

Vector riêng ứng với giá trị riêng $\lambda = 3$ là $\alpha_3 = (3, 2, 1)$

Do f có 3 vector riêng độc lập tuyến tính nên f chéo hóa được và cơ sở $B = (\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3)$ là cơ sở mà ma trận của f đối với cơ sở này có dạng chéo là:

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix}$$

Câu 17:

Dùng các phép biến đổi sơ cấp trên dòng để đưa về dạng chính tắc.

a) Ta có:

$$\begin{aligned} \begin{bmatrix} \lambda & 1 \\ 0 & \lambda \end{bmatrix} &\xrightarrow{c_1 \leftrightarrow c_2} \begin{bmatrix} 1 & \lambda \\ \lambda & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{a_2 \rightarrow a_2 - \lambda a_1} \begin{bmatrix} 1 & \lambda \\ 0 & -\lambda^2 \end{bmatrix} \xrightarrow{c_2 \rightarrow c_2 - \lambda c_1} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -\lambda^2 - \lambda \end{bmatrix} \\ &\xrightarrow{a_1 \rightarrow -a_1} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \lambda^2 + \lambda \end{bmatrix} \end{aligned}$$

Câu 18:

a) Xét ma trận $A - \lambda I$

$$\begin{aligned}
 A - \lambda I &= \begin{bmatrix} -\lambda & 1 & 0 \\ -4 & 4-\lambda & 0 \\ -2 & 1 & 2-\lambda \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -\lambda & 0 \\ 4-\lambda & -4 & 0 \\ 1 & -2 & 2-\lambda \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & -4+\lambda(4-\lambda) & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 2-\lambda \end{bmatrix} \\
 &\rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & -\lambda^2+4\lambda-4 & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 2-\lambda \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 2-\lambda \\ 0 & -\lambda^2+4\lambda-4 & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 2-\lambda \\ 0 & 0 & (2-\lambda)(\lambda-2) \end{bmatrix} \\
 &\rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 2-\lambda \\ 0 & 0 & (2-\lambda)(\lambda-2) \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -2+\lambda & 0 \\ 0 & 0 & (2-\lambda)(\lambda-2) \end{bmatrix}
 \end{aligned}$$

Dạng Jordan của ma trận A là:

$$\begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{bmatrix}$$

